

Z roko v roki

■ **Jelka Lešnik**, diplomirana vzgojiteljica predšolskih otrok, je vzgojiteljica v enoti vrtca pri *Osnovni šoli Voličina*.

V vrtcu si želimo, da se otroci počutijo dobro, da so sprejeti, veseli in zadovoljni na vseh področjih. V težnji po tem je naše delo v vrtčevskem okolju fleksibilno, ustvarjalno in sproščeno. Na vseh področjih kurikuluma jim ponujamo pestre, zanimive, zabavne in raznolike dejavnosti. Velik poudarek dajemo druženju z odraslimi in z ljudmi s posebnimi potrebami.



Foto: arhiv Jelke Lešnik

Psihosocialno okolje oblikujemo tako, da omogoča aktivno vključevanje starejših in oseb s posebnimi potrebami, bogatimo aktivnosti in razvijamo pomembne vrednote: sožitje, vzajemnost, solidarnost in spoštovanje. Zato smo se odločili, da sodelujemo z različnimi generacijami. Otroci tako razvijajo medgeneracijske vrednote in ob različnih oblikah sodelovanja krepijo medgeneracijske vezi ter sprejemajo drugačnost. Dejavnosti pozitivno vplivajo tudi na telesni in duševni razvoj vključenih.

Medgeneracijsko sodelovanje

Pred desetletji je bila interakcija med generacijami nekaj samoumevnega. Danes je medgeneracijsko sodelovanje nekoliko

prisiljeno in ne več samoumevno. Vzroki za to so: spremenjena demografska slika, drugačen življenjski stil, politično-ekonomski vidik ter večje zavedanje predsodkov in stereotipov med generacijami (Cepin idr., 2012: 12).

Ker se je sodelovanje med generacijami zmanjšalo, želimo ponovno vzpostaviti interakcijo med njimi, pri čemer so glavni cilji: zagotoviti pogoje, da bo sodelovanje naraven proces za vzgajanje in usposabljanje mladih generacij v sožitju s tretjo generacijo; prenos znanja in izkušenj med generacijami; poudarjanje socialne vzgoje za povezovalne starosti kot pomemben del vzgoje nasploh in spodbujanje zavedanja, da mora biti vseživljenjsko učenje del življenja (Štuhec, 2005: 66 v Ramovš, 2010).

Definicija medgeneracijskega sodelovanja

Medgeneracijsko sodelovanje je sodelovanje med mlado, srednjo in tretjo generacijo na različnih področjih, z različnimi pristopi. Navajam dve definiciji medgeneracijskega sodelovanja:

Medgeneracijsko sodelovanje je sodelovanje mlade, srednje in tretje generacije s pomočjo različnih projektov, programov in dejavnosti. Sodelovanje se izvaja skozi dialog, ki ga spremljata tudi druženje in učenje (Cepin idr., 2012: 21, 22).

Pri medgeneracijskem sodelovanju gre za povečevanje dialoga med generacijami, za nudenje podpore članom vseh generacij, prenašanje znanja, izmenjavo izkušenj, solidarnost, strpnost in sprejemanje sočloveka in usmerjenost k skupnim ciljem, je zapisano na spletni strani Hiše Sadeži družbe (Kuzma, 2015).

V obeh definicijah zasledimo besedo dialog, kar potrjuje moje mnenje, da sta komunikacija in medsebojno sodelovanje izjemnega pomena.

Zaradi širine pojmov medgeneracijsko sodelovanje in vzpostavljanje novih interakcij med generacijami ju delimo glede na to, ali potekata med generacijami ali znotraj generacije. Ne glede na to, kje poteka sodelovanje, ima pozitivne in spodbudne rezultate za posameznika in družbo (Cepin idr., 2012: 21).

Notranje medgeneracijsko sodelovanje

Mišljeno je sodelovanje najstnikov, ki so lahko na začetku ali koncu pubertete. Le-ti imajo različne potrebe in se v tem razlikujejo (Cepin idr., 2012: 45).

O notranjem medgeneracijskem sodelovanju lahko govorimo tudi v vrtcu, saj imajo različno stari otroci različne potrebe, želje in sposobnosti, kar je odvisno od razvojne stopnje otrok. Le-ta pa je seveda pogojena z njihovo starostjo. Sama delam v heterogeni skupini drugega starostnega obdobja, v kateri so otroci stari od tri do šest let. Med njimi je sodelovanje jasno vidno. Starejši otroci z veseljem pomagajo mlajšim pri osnovnih dejavnostih (oblačenju, slačenju, hranjenju), pri igri in so njihovi varuhi na sprehodih. Mlajši imajo starejše za svoje

vzornike in jih posnemajo na vseh področjih. Navajajo se biti vljudni, ko želijo pomoč, uporabljajo besede prosim, hvala in izvoli. Pri nenačrtovani igri se večkrat pomešajo, ne glede na starost, kar je dokaz, da se sprejemajo. V obdobju zgodnjega otroštva (od tri do šest let) se pojavljajo različne oblike interakcij in kompetenc, predvsem zmožnost komuniciranja, empatije in recipročnosti ter pozitivno socialno vedenje, ki je velikokrat izraženo do drugih otrok (Marjanovič Umek, Zupančič, 2004: 363 v Starc, 2013).

Zunanje medgeneracijsko sodelovanje

Zunanje medgeneracijsko sodelovanje zavzema sodelovanje treh generacij – mlade, srednje in starejše. Skupne dejavnosti in aktivnosti izvajajo osebe, med katerimi so večje starostne razlike. Mlajše generacije v sodelovanju s starejšimi razvijajo osebnost, doživljajo izkustveno učenje, utrjujejo socialne veščine, razvijajo empatijo idr. Za starejše je to sodelovanje pomembno, saj izboljšuje njihovo počutje, počutijo se pomembne, niso osamljeni in se ne izolirajo. Postanejo aktivni, saj jim mladi neposredno nudijo optimizem in pozitivno energijo (Cepin idr., 2012: 45). Zunanje medgeneracijsko sodelovanje je pomembno, saj vpliva na dvig samopodobe, samospoštovanja in samozavesti, nudi spoznavanje življenja in sveta drugih generacij, gradi zaupanje in spodbuja sprejemanje ter spoštovanje razlik, drugačnosti. To sodelovanje privede do zatona predsodkov in stereotipov med generacijami, krepitev sožitja in socialnih vezi, sprejemanja procesa staranja kot načina življenja, večje kakovosti življenja, do prenašanja tradicionalnega znanja, ohranitve in bogatenja tradicije, manj destruktivnega vedenja in omogoča boljše izrabo prostega časa (Arko, 2011: 9, 10 v Starc, 2013).

Primeri medgeneracijskih aktivnosti in dejavnosti

Ob dnevu žena smo povabili babice in se jim predstavili s kratkim kulturnim programom. Za konec so tudi one zapele in zaplesale z nami ter nam razkrile podobo svojega otroštva. Otroci so se veselili obiska



Foto: arhiv Jelke Lešnik

babic, one pa so povabilo z veseljem sprejete. V njihovih očeh smo opazili solze sreče ter ganjenosti.

V okviru projekta *Simbioza giba* vsako leto povabimo babice in dedke. Organiziramo raznovrstne dejavnosti, ki jih prilagodimo interesom in sposobnostim otrok ter vremenskim razmeram. V tem šolskem letu smo izvedli tekaško urico od vrtca po makadamski cesti, nato skozi gozd in po travniku nazaj do vrtca. Na igrišču smo se igrali igro »ptički v gnezda.«

»Naše babice in dedki s svojimi izkušnjami in razumevanjem pogosto prispevajo k vzgoji svojih vnukov in tako postanejo pomembni drugi v življenju otroka. Stari starši prenašajo svoje izkušnje na vnuke, ti pa jim prinašajo veliko veselja in popestrijo marsikateri dan. Prav je, da otrokom že v najnežnejši dobi privzgojimo socialni občutek za druge generacije, za drugačne, za bolne« (Nedeljko, 2018: 309–310).

S člani Društva upokojencev Voličina smo se družili ob vrtnem kegljanju. Upokojenci so pri pomoči otrokom pokazali veliko dobre volje in veselja.

V našem kraju imamo aktivne sadjarje. Marca so v okolici vrtca sadili jabolane in nas povabili, da jim priskočimo na pomoč. Vabilu smo se z veseljem odzvali in otroci so v dejavnosti nepopisno uživali. Sadike smo

potem pridno zalivali in sedaj jih opazujemo pri njihovi rasti.

Otroci celo šolsko leto pridno zbirajo star časopisni papir, ki ga posredujemo starešem Vida, ki ima cerebralno paralizo in težave s hranjenjem. Tako tudi mi pomagamo Vidu, da je deležen nujno potrebnih fizioterapij. V vrtcu imamo prostor za odlaganje zamaškov, ki jih otroci pridno prinašajo. Skladiščimo jih na podstrešju, ob koncu šolskega leta pa jih bomo podarili nekemu, ki mu bodo v pomoč pri zdravljenju.

Z malimi dejanji bogatimo življenje tistih, ki so tega potrebni. Naš moto je »prisluhni in pomagaj drugim, saj nikdar ne veš, kdaj si lahko ti potreben pomoči in družbe drugih«. Z roko v roki je lažje. ◀

Literatura

- Cepin, Matej; Uršič, Domen; Hamler, Lidija; Korošec, Marjana; Mah, Marjeta; Bernik, Jerca (2012): *Medgeneracijsko sodelovanje v mladinskih organizacijah. Priručnik za vodje skupin*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, nacionalna skavtska organizacija.
- Kuzma, Darko (2015): *Medgeneracijsko sodelovanje*. Pridobljeno 7. 12. 2017 s spletne strani: <http://www.filantropija.org/medgeneracijsko-sodelovanje-2/>.
- Nedeljko, Tanja (2018): Druženje dveh generacij. V: Kerec, Sabina; Trstenjak Fekonja, Tina (ured.): *Prehrana, gibanje in zdravje*. [Elektronski vir] Rakičan: RIS Dvorec, str. 306–312.
- Ramovš, Jože (2000): Medgeneracijska povezanost, samopomoč in kakovostna starost. V: *Socialno delo*, letnik 39, št. 4/5, 315–329.
- Starc, Mateja (2013): *Medgeneracijsko sodelovanje v vrtcu*. Diplomsko delo. Koper: Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta.